

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombatán este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 12 korona. Félfévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Március 15.

Lágy tavalmu enyhe szellő, édes lágú illatok, selymes tü zöldrele, a kikeleti hóvirág, illatos ibolya pompás öltözötű kökörcsinek kikandikálása bokrok, fák, ligetek mélyéből, szóval a természet ébredésének kedves előjelei azok a kellemes képzetek, amiket a március fogalmához lelki tudatunk, kapcsolni szokott.

Ezekhez a pompás tartalmu képzetekhez hozzásimulnak azután érzelmek is. A rideg közöny egyre enged lelkünk téli kérgéről, végre leveti magáról teljesen és főlángol, fölmagasztosul a kebel a szabadság, egyenlőség és testvériség hármas szent érzeményének gyönyörű harmóniájában.

De nézzünk ma körül a szabad természetben, mi tárul annak ölen érzékeink elé. Véres, fagyos március az, amit látunk. Illatos virágok és zöldelő gyepek helyett hős magyarok ezreinek kiömlött vérében gázolhatunk, a hóvirág, az ibolya helyén holttemetek garmadáira bukkanunk s éneklő madarak lágú zenéje helyett haláltokadó ágyak bömbölése, puskák ropogása s egyéb öldöklő szerszámok bugása, kattogása csap ezt a rémséges zenét eddig soha nem hallott füleinkbe.

Csüggedés, lemondás, kishitű kétségbeesés verjen hát ezek nyomán keblünk mélyén fészket az ez idei március hónapnak ez imádott idusán, a legszebb nemzeti álmok, törekvések megvalósulása eszményi szépségű hajnalnak lélekmelegítő, lélekandító évtordulóján? Annak a hajnalnak, amely irtózt minden vérontástól s amelyen évszázadok haladásával felérő jogokat vivott ki a magyar pusztán a szellem fegyvereivel, az igazság megdönthetetlen erejével.

Nem! Ne üssön tantát a csüggedés, lemondás és kishitű kétségbeesés keblünk szentélyében, Hessegessük el, üzzük ki ezeket a vézmadarakat, maró keselyüket minden magyar szívből. Ütessünk helyükbe tulipános magyar ére-

nyeket: lelkes bizakodást, bizó reménykedést a jobb, a szebb jövőben. Az a szent lelkesedés, amely a fagyos árokban is melegíti vitéz véreinket, ragadjon át mi reánk is. Az önfeledtségig menő kitartás és szívósság leljen otthonra a polgári társadalom minden rétegében.

Nyilvánuljon ez megfeszített, hasznos munkásságban, amely a haza javát a legsikeresebben szolgálja. Ezel a megfeszített, önfeledző munkával érdemeljük ki az igazi március 15-ét is. Azt a szent napot, amelynek világra szóló lényénél — mennél zordabb, mennél borusabb a látóhatár, annál inkább — meglátjuk, hogy ime mindannyian emberek, magyarok, testvérek vagyunk. Hogy ime mindannyian egy szent célért lelkesedünk és küzdünk: s ez a haza szabadsága, a haza boldogulása.

Ennek a napnak eszmelángoktól izzó melegével összeforr, avagy össze kellene, hogy forrjon a nemzet tagjainak igaz hazai érzéstől átkatott tömege, minden rétege. Összelorrasztó, egybeolvasztó, választófal omlasztó erjének kellene lennie ennek a szent napnak ma is, miként az igazi, a 48-iki nagy márciusi nap az volt. S az is lesz, ha eseményeinket hiven ápoljuk kebleinkben s ha nemcsak emlékezünk a márciusi nagy időkre, de ha ezek szellemében igyekszünk tenni és hatni is. Akkor eljön majd az igazi március, amely minden eddigit messze felülmúl, amely megváltja az egész nemzetet, mert egyetlen tagja sem lesz, aki ne igaz szívvel esküdne azokra a nagy eszmékre, amelyeket az 1848-iki március a szívebe oltott, a szívekből kiváltott. El kell jönnie, mert meg van írva az 1848-as idők utóérhetetlen nagy költségének szinte külön magyar szentséget képező iratai közt, talán szíve vérével írta meg, hogy „lesz még ünnep a világon.“ S mi lenne, mi lehetne más ez az ünnep, mint egy igazi március 15-ike. Az, amelyikben minden magyar szív együtt érez, minden magyar szívével együtt dobban s amely valóra váltja végre a magyarság

minden álmát, minden törekvését, minden vágyát. Az, amelyen a „szabadság, egyenlőség és testvériség“ szent eszméi nem lesznek csak szépen csengő jelszavak, hanem igaz valóság. Az, amelyen Kossuth Lajos nagy szelleme is polgárjogot nyer minden magyar szíven.

Bizzunk, erős hittel bizzunk ez idők eljövételében. A magyar nemzet ezidőszertit nagyszerű erőfeszítései és egy célban való összelorrottsága reményt nyujtanak reá. El fog jönni a jobb kor mely után „buzgó imádság epe-dez százezrek ajakán.“ El az áldott béke, mely áldásait kiterjeszteni e hon mindegyik fiára egyaránt. Adja az Isten, ugy legyen.

Gárdos Mór.

A termés biztosítása.

A földművelésügyi miniszter rendelete a vármegyénkhez.

Bíró Ghillány földművelésügyi miniszter rendeletet intézett az alispánhoz a következő tartalommal:
Mivel a hadüteltség és a hadiszolgáltatások igénybevétele következtében mezőgazdaságunkban nagyon sok munkaerő hiányzik, a legelső és legfontosabb feladat most az, hogy minden rendelkezésre álló eszközzel mégis biztosítsuk, hogy egy talpalatnyi termőföld se maradjon megművelés és termés nélkül.

Abban a meggyőződésben, hogy ugy alispán ur, miat a törvényhatóság és a községek minden tisztviselője és alkalmazottja a vármegye értelmiségével együtt mélyen átérzik azt a nagy kötelességet, amelynek teljesítése a legszebb hazafias cselekedet is, felkérem az alispán ura, hogy az egyházmegyei főhatóságot, a gazdasági egyelet, a hadbavonultak segélyező bizottság, a tanfelügyelőség, a gazdasági felügyelőség képviselőinek s más a közérdeklő munkára hajlandó személyek felkérésével alakítson vármegyei gazdasági intézői bizottságot, mely alispán ur elnöklete alatt a központi vezetés és irányítás feladatait látja

ol, a járási szolgabírákat pedig utasítsa alispán ur, hogy a legelső-ebben személyesen járjanak el minden községben s a helyi viszonyoknak megfelelően az előjáróság, a helybeli lelkészek és tanítók s más, a közérdeklő munkára hajlandó személyek felkérésével alakítsanak községi (esetleg körjegyzőségi) gazdasági bizottságot, amelynek feladata lesz, a főszolgabíróval való állandó összeköttetésben az egész helyi szervezkedést megvalósítani s így a gazdasági munkák végzését biztosítani.

Az első teendő, amelynek elvégzését biztosítani kell, s amelyre a járási szolgabírónak az intéző gazdasági bizottság megalakítása előtt is különösen nagy figyelmet kell fordítani, az, hogy az összeköttetés hiány vetésekkel ugy pótolassék, hogy minden gazdaságilag használható terület emberi vagy állati táplálékul alkalmas terményekkel be legyen vetve.

A szükséges igaerőt a községnek elsősorban egymás segítségével lehet pótolni, azok pedig, akik a hadiszolgáltatás címén elvont állatokért pénzt kaptak, vagy más pénz felett rendelkeznek, esetleg ugy szerzhethetnek új állatokat, ha a gazdasági felügyelőségnek megbízást adnak, hogy részükre a megfelelő árban állatokat vegyen. A gazdasági felügyelőnek ilyen akcióval kapcsolatban felmerülő összes költségeit fedezni fogom.

Alispán ur felterjesztésére hajlandó lesznek a felhatalmazást megadni a személyes szolgáltatás elrendelésére és a közező kirendelésére.

Mint hogy az államháztartás mai megterhelése mellett nem állhat módomban a vetőmag beszerzésére állami kölcsönt vagy előleget adni, lehelyesebb, ha elháríthatlan szükség esetében a törvényhatóság vagy a községek nyujtanak alapjaikból előleget, vagy vesznek fel ily ölből egy évrre kölcsönt.

A nagyobb uradalmak srató munkás szükségletére nézve igénybe vehetők lesznek a hadifoglyok is.

Abba ne bizakodjunk, hogy más vidékről is lehet a helyi munkaerő pótlására munkásokat szerezni mert gazdasági okokból és a háborus helyzetből kifolyólag ez nehézségekkel fog járni. Mivel pedig

SZOLYVAI

HUGYHAJTÓ ÉS HUGYSAVOLDÓ GYÓGYVIZ.

Lapunk mai száma 2 oldal.

Dr. Kétly, Dr Bókai, Dr Widerhoffer orvos-tanárok nyilatkozatai alapján első rangu gyógyhatásu: csusz, közsvény, hólyag, vesebajoknál, csukorbetegség, húgyhomok, epekő, étvágytalanság és gyomorbetegség ellen. Kitünő ízű üdítő ital.

K a p a t ó m i n d e n ü t t.

több helyről olyan értesülést kaptam, hogy a helybeli munkások most is vonakodnak aratási szerződést kötni, helyesnek tartanám, ha alispán ur szükség esetén a munkásokat alkalmas módon figyelmeztetné arra, hogy saját érdekükben is biztosítsák maguknak az aratási munkát, mert az aratás alatt elrendeltetik a közérő igénybevétele az aratásra. Szükségesnek látom, hogy a hatóságok fordítsanak figyelmet arra, hogy a felmentett hadkötelesek, továbbá a munkaképes segélyezettek, a maguk gazdasági dolgainak elvégzésével meenyiben segítenek a községben elvégzendő más mezőgazdasági munkák körül? Ha e részben alapos és komoly kifogások merülnek fel és a jöndolatu figyelmeztetés nem használ, megosolt lesz a tényleges szolgálat alóli felmentés visszavonására előterjesztést tenni, illetve a segély megszüntetése vagy annak lezárítása iránt intézkedni.

Végül megkérem alispán urat arra is, hogy szíveskedjék feljegyzéseket csinálni a folyó évi termés biztosítása érdekében megindított nagy munka egy s mozzanatairól és azok kiváló közérdekű ténykedéséről, akik különös elismerésre teszik teszik magukat érdemessé. A békés idők bekövetkeztével e feljegyzésekből össze lehet majd állítani a háborus esztendő gazdasági kérdéseinek történetét és így a harcban küzdők aranykönyvével együtt az utódok részére adhatjuk majd a gazdasági munkák vezéreinek és a munka hőseinek aranykönyvét is.

A déli lövészárkából.

Ily címmel hozza a Budapesti Hirlap Farkas Andor atábbi két szép költeményét, előre bocsátva, hogy „Sátoraljuj helyi tehetséges fiatal polgármestere, akinek már több vers-kötete jelent meg és aki önként jelentkezett harctéri szolgálatra, a lövészárkban sem teszi le az avatott tollát.”

A versek a következők:

A Száva partján.

1915. január 10.

Nem sűt reánk az Isten napja
Az Uristen tén úgy akarja,
Hogy gyászruhába öltözötten,
Szakadó, sűrű könyözömben
Alljon a hősök temetője . . .

Nem rég itt hangzott, hogy: előre! . . .
Nem rég itt szállunk büszke harcba,
Tüzelek szárnnyán száz viharban . . .
S ma lettem új akarással,
Nem hamvadó, szent lángolással
Feszítjük izmunk, új csapatra,
A becsület parancsszavára.

Ott, túl a parton lesben állnak,
Gaz kilykei pogány apáknak
S a helyett, hogy kezük gyomot irtna,
Halált röpítenek sorainkra.

Hull, hull a szívünk drága vére
De panasunk nem száll az égbe,
És büszke szent fogadkozással,
Új harcba kezdünk száz ha állal . . .

S amerre zug a Száva habja
Ragyogva furdik majd a napja
Hős fiaink dicső nevének,
Világaszó! szép hírének.

Felöl szerkesztő: Landesmann Miksa

Sirok között.

1915. február 10.

A szívaparti sirok mentén
Zokogva zondul fel a szél,
Fekete gyász és könnyes bánat
Síró felhője utra kél,
Kiönti terhét az avarra
S tengerré nő a knöny patakja.

Gyász fátyol s ég felettem
Tépett foszlánya itt van lelkelem,
Eszembe jut bus mártír sorsod,
Nagy szenvedő Te, édes nemzetem.

Villám okéja szántott itt barzdát,
Gyöngyöt vetettek buzaszem helyett,
Magyar sírvok pirosló vérgyöngyével
Szírták be a gazverte földeket.

Magyar szívek fellázdott indulatja
Viharzott itt rá szentes lelkü hadra,
Gyomirtó vassal felemelt kezünkbe,
Törtünk a gátra pajzsként megfeszülve.

Ez a te sorsod árva nemzetem,
E mindhalálig tartó küzdelem,
A boldogságod, egy lépésed ára,
A vérkeresztség szörnyű Golgothája.

Itt, lábaimnál is azok pihennek,
Kik hűek voltak és hazát szerettek . . .
Őrök, nagy Isten, népek édes atyja,
Ó, küldj megváltást a szegény magyarra.

Farkas Andor.

HIREK.

— Hazafias ünnepélyek az iskolákban. A helybeli pogány fiúiskola -ziden is lelkesen ünnepelte meg március 15 iket. Az ünnepi beszédet Timbus Endre tanár, az önképzőkör elnöke tartotta. Igen szép és lelkesítő beszéddel nagy hűtést ért el. Szépen szavalt a Gúlcok Manó IV. o. tanuló Kozma Andornak a Kárpátokhoz intézett ódáját. A záróbeszédet Kertész Ödön igazgató tartotta, beszédjébe belekapcsolta a mai nagy történelmi időket is, kiemelve az íjűségnek azt, hogy e létért való küzdelemből Magyarország csak győztesen kerülhet ki és dicsőbb, hatalmasabb lesz, mint valaha volt. A sikeres ünnepélyt a Hymnus előnéklésével fejezték be. — A főgimnázium növendékei ünnepi istentiszteleten vettek részt, előadás nem volt. A többi iskolák is hazafias lelkesedéssel és kegyelettel ünnepelték meg a nagy napot.

— Ujhelyi fiúk harcaindulása.

Kertész Ödön polgáriskolai igazgató a következő meleg hazafiaságtól áthatott sorosat kapta Ságótarjánból, intézetének egyik nemrég végzett tanítványától:

Ságótarján, 1915. febr. 15.

Kedves Igazgató Ur!

Van szerencsém pár soraimmal tudatni, hogy a még nem régi tanítványa a szép magyar hazának védelmére indulunk. Vagyunk itt többen ujhelyiek, akik pár évvel ezelőtt még a jó meleg iskolában tanultuk a hazát szeretni, de most meg bátorsággal és kitartással, tettkező fogjuk megvédelmezni a hitang muszkas ellen és adja Isten, hogy nem-órára dicsőségesen hazakerüljünk.

Hű tanítványa:

Kimár József.

Nvomatolt Landesman

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Elkeseredett harc a Kárpátokban.

Az oroszok óriási veszteségei.

Budapest, márc. 15.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A kárpáti harc vonal nyugati szakaszán tegnapi nap nyugodtan folyt le. Az oroszok szorosától északra komolyabb harcokra került a sor; itt délben nagyobb orosz erők támadtak és egészen állásaink közelébe hatoltak, ahol egy ideig tartották magukat. Egy általunk délután meglepően végrahajtott ellentámadással az ellenséget heves harc után az egész harc vonalon visszavertük, miközben 4 tisztet és 500 főnyi legénységet fogtunk el.

Az Opor-völgyben mindkét oldalán levő állásainknál elkeseredett harc volt. Az ellenség, mely Stryj felől további erősítéseket vont magához, pár nap óta isméteiten nagy erőkei támadott a völgybe és a körültekő magaslatokon. Mindezen kísérletek, melyek arra irányultak, hogy a szorosok magasiatait elfoglalják, a leg-súlyosabb veszteségeik mellett kudarcot szenvedtek. A tegnapi támadás, mely tűzünkben ismét tökéletesen összeomlott, tekintettel a nagy veszteségekre, amelyeket az ellenség szenvedett, aigha leszöbbit megújítható. A harcokban mintegy 1000 embert fogtunk el.

A Dnyesztvertől délre levő állásainkban folyik a harc. A csapataink által intézett egy ellentámadás tért nyert. Az oroszokat a harc vonal több szakaszán visszaszorítottuk.

Lengyelországban és Nyugat-Galiciában tűzérési harc folyt.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese

Több mint 5000 orosz fogoly.

Berlin, márc. 15.

A német nagyvezérkar közli:

A keleti hadszíntéren az augusztori erdtől északra folyt harcokból való orosz hadifoglyok száma ötezeregyszázra növekedett.

Prasznisztől északra és északkeletre az oroszok nagy erőkei támadtak; összes támadásaik meg-hiusultak, miközben súlyos veszteségeket szenvedtek. A Vizslutától délre nincs változás.

Küzdelem a nyugati fronton.

Berlin, márc. 15.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

A nyugati hadszíntéren Westende furdót tegnap két ellenséges ágyunaszád eredménytelenül bombázta. Yperntől délre az angolok által megszállott egy magaslat ellen intézett támadásunk jól előbbre-haladt.

A franciáknak Champagneban Lemesnüttől északra ellenünk intézett részleges támadásait az ellenség súlyos veszteségei mellett visszavertük. A Vogézekben egyes helyeken még folyik a harc.

Miksa és Társa könyvnyomdájában Sátoraljuj helyi.